

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2025.72.173-185>

УДК 711

Лепешко Анатолій Анатолійович,

*аспірант кафедри містобудування**Київського національного університету будівництва і архітектури*lepeshko_aa@knuba.edu.ua<https://orcid.org/0000-0002-6018-3596>

МЕТОДИ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЙ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Анотація: у статті наведено вісім методів функціонально-планувальної організації територій для різних типів населених пунктів (далі – методи), які розширюють варіанти рішень під час проектування міських, селищних та сільських населених пунктів. З огляду на відмінності у функціонально-планувальній організації різних типів населених пунктів, слід відзначити певні особливості, що краще адаптуються до різної чисельності населення та відповідного населеного пункту, в якому проживає.

Кожен метод має коротку характеристику, що висвітлює основні поняття групування об'єктів, які планують розташовувати в населених пунктах. Різні групи мають свої особливості та потребують відповідних умов взаємної організації щодо розташування та взаємозв'язків. Методи можуть мати свої переваги та недоліки які в комплексі можуть сприяти мінімізації недоліків при вдалому їх підборі та застосуванні. В статті наведені аналітичні результати організації територій для населених пунктів допомагаючи структурувати деякі авторські методи та навести їх основні можливості.

Загалом, наведений перелік методів сприяє розширенню підходів до організації територій, які можна застосовувати комбіновано та доповнювати існуючі. В основному приділено увагу таким методам як: інтенсифікації територій, формування зв'язків, спеціалізованого групування, інституційної локалізації, швидкої адаптації, централізації, децентралізації та їхнього комбінування, а також трансформування. Такі методи орієнтуються на функціонально-планувальну організацію територій для різних типів населених пунктів, проте можуть мати свої певні особливості. Також в статті коротко наводяться три типи планувальних моделей: універсальна, спеціальна та комбінована, які відіграють важливу роль в значній кількості методів.

Ключові слова: методи; функціонально-планувальна організація; організація територій; населений пункт; сільський населений пункт; міський населений пункт; село; селище; місто; планувальна модель.

Постановка проблеми. Проблема досліджуваного питання є досить глибокою та багатогранною у спеціальності «архітектура та містобудування» і потребує досліджень, які в перспективі можуть суттєво вплинути на використання територій, простору, природних ресурсів, транспортно-інженерної інфраструктури населених пунктів. Основна складність дослідження полягає у необхідності збалансування якісного групування об'єктів населеного пункту (НП) та потреб його мешканців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню функціонально-планувальної організації територій (ФПОТ) присвячено значну кількість досліджень, проте значна частина стосується міських населених пунктів (МНП). Дослідження науковців в напрямі ФПОТ МНП здійснювали: Кучеренко О.М., Ободянська О.І., Бабій І.М., Денисенко В.О. [1], Плешкановська А.М. [2], Ладигіна І.В., Ілляш А.М. [3]. Крім того, предмет дослідження часто відрізняється, зосереджуючись переважно на об'єкті — ФПОТ, а не безпосередньо на їхніх методах. Значна частина науковців досліджували також і сільські населені пункти (СНП), а саме: Дмитренко А.Ю. [4], Кузьменко Т.Ю. [5, 6], Муха Т.О. [7], Олійник Ю.Г., Ніколюк Л.Р., Загреба В.П. [8]. Важливими також є праці: Палехи Ю.М. [9] та Медвідя М.М. [10] які розкривають питання типізації населених пунктів та генерального планування.

Мета публікації. Мета дослідження полягає у формуванні методів та наданні їхньої короткої характеристики ФПОТ, що, своєю чергою, може слугувати відправною точкою для подальших досліджень і їхнього уточнення.

Основна частина. Досліджуючи методи ФПОТ, варто відзначити, що серед існуючих методів найбільш вживаним є зонування територій за основними видами побуту (проживання, роботи, відпочинку, транспортування) [11]. Іншим аспектом є те, що склад та комбінації ФПОТ можуть відрізнятися за рахунок об'єктів масового тяжіння населення та їх розташування. В залежності від навантаження різних мас населення на об'єкти тяжіння, створюється залежність в потребі зручної доступності до них. Такий фактор впливу на формування ФПОТ НП є одним з найвпливовіших, проте є й інші чинники які слід враховувати при пошуку зручних методів. Нижче наводиться ряд питань які являються одними з основних причин необхідності шукати ефективні методи ФПОТ:

- раціональне розселення мешканців та щільність забудови;
- транспортна доступність та безпека руху;
- просторова узгодженість потреб населення;
- тісні зв'язки економічної діяльності та вантажообіг підприємств;
- розмір та конфігурація території;
- різні види інфраструктурного забезпечення;

- екологічні умови, природний каркас та фактори забруднення;
- безпека населеного пункту від різних надзвичайних ситуацій.

Обираючи методи ФПОТ для НП, або його частини, слід розуміти, що кожен метод базується на певних принципах які найкраще підходять для вирішення конкретної задачі. Через таку специфічність, вони мають свої переваги та недоліки. Для прикладу, якщо один метод зручний за принципом доступності, то в той же час він може мати недоліки з огляду врахування принципу екологічних умов (Рис.1). В таких випадках методи можуть об'єднувати принципи і працювати як цілісний комплекс в межах визначених територій. Це також залежить від типу НП та його адміністративного поділу.

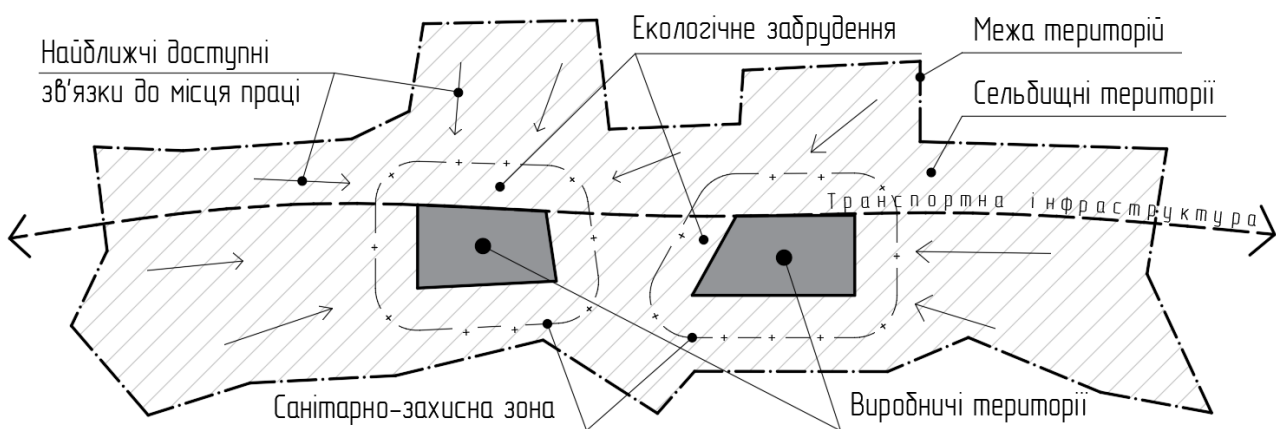

Рис. 1. Ситуація поєднання принципів доступності та екології. (Рисунок автора)

Розглянемо окремі методи, що базуються на різних принципах ФПОТ, які, у свою чергу, можуть доповнювати наявні підходи проектування, розширюючи можливості визначення розміщення об'єктів і систем розселення в НП. Деякі методи ФПОТ можуть бути більш придатними для СНП, інші — для МНП, а окремі — універсальними й застосовними в обох випадках. Також методи можуть формувати складну структуру ФПОТ НП шляхом поєднання у складні різні комбінації надаючи можливість вирішувати різні завдання. Проте варто зазначити, що чим складніша структура, тим більше складнощів вона може зазнавати в процесі збільшення або зменшення мешканців НП.

1. Метод «інтенсифікації територій» ґрунтується на принципі «скупчення діяльності населення за активністю» (Рис. 2). Цей метод формує ФПОТ, щоб основні потоки населення високої інтенсивності могли безперешкодно розвиватися у спеціально створених для цього умовах. Інші потоки — середньої та низької інтенсивності — розміщуються в тих місцях, де населення прагне до стабільного й помірного розвитку.

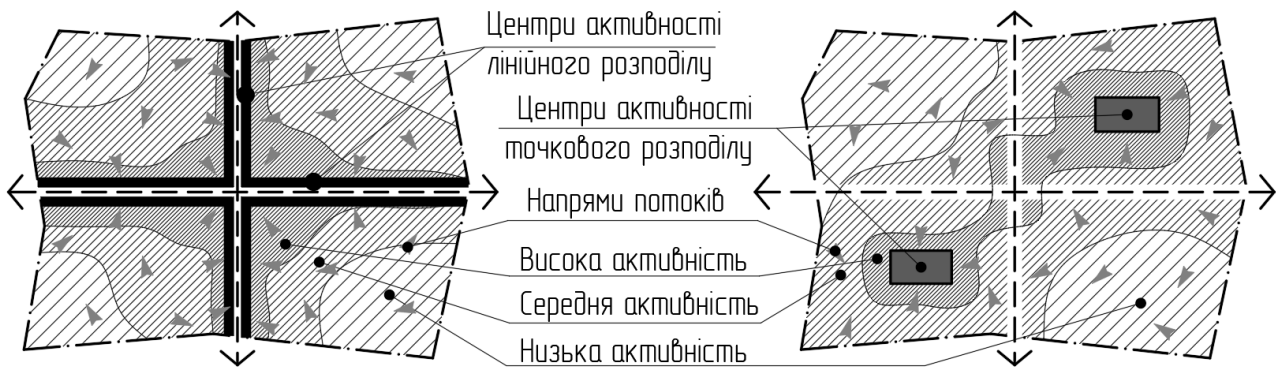

Рис. 2. Схема методу ФПОТ «інтенсифікації територій». (Рисунок автора)

2. Метод «формування зв'язків» ґрунтується на принципі «сили зв'язків» (Рис. 3). Цей метод формує ФПОТ за різними типами взаємозв'язків які умовно можна поділити на три типи: міцні, помірні та слабкі зв'язки (МЗ, ПЗ, СЗ), також можна ще виділити як окремий тип — відсутність зв'язку (ВЗ). НП формується на основі сили взаємозв'язків: за умови міцних зв'язків між об'єктами тяжіння інші (додаткові) об'єкти організовуються навколо відповідного вузла, тоді як за слабких зв'язків вони можуть розташовуватися на віддалі від основного вузла або формувати окремі вузли з меншою інтенсивністю взаємозв'язків. Складність даного методу полягає у створенні якісної транспортно-інженерної інфраструктури.

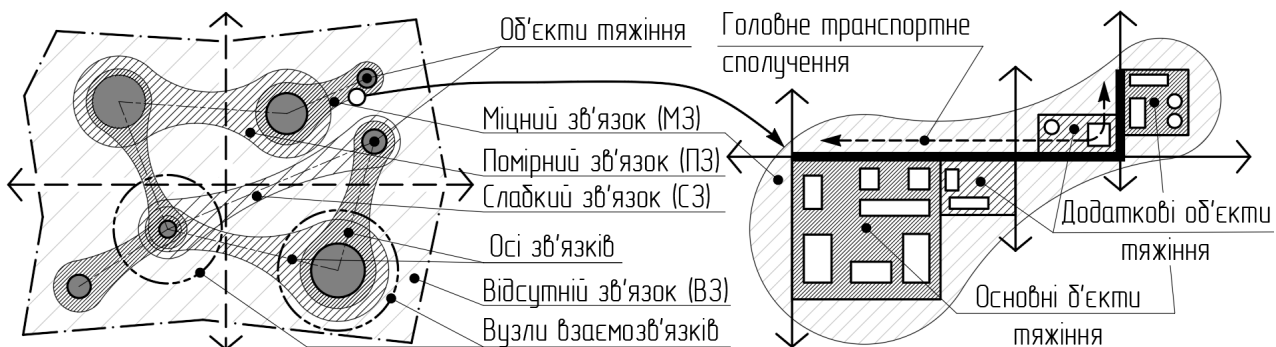

Рис. 3. Схема методу ФПОТ «формування зв'язків». (Рисунок автора)

3. Метод «спеціалізованого групування» ґрунтується на принципі «щільності спеціалізації» (Рис. 4). Цей метод створює ФПОТ таким чином, щоб визначені частини НП мали тісну кооперацію, враховуючи в собі всі найнеобхідніші компоненти для провадження спеціалізованої діяльності. Відрізняється від наступного методу «інституційної локалізації» тим, що однотипних спеціалізованих груп може бути декілька в НП і як правило накопичують в собі оптимальну кількість необхідних об'єктів.

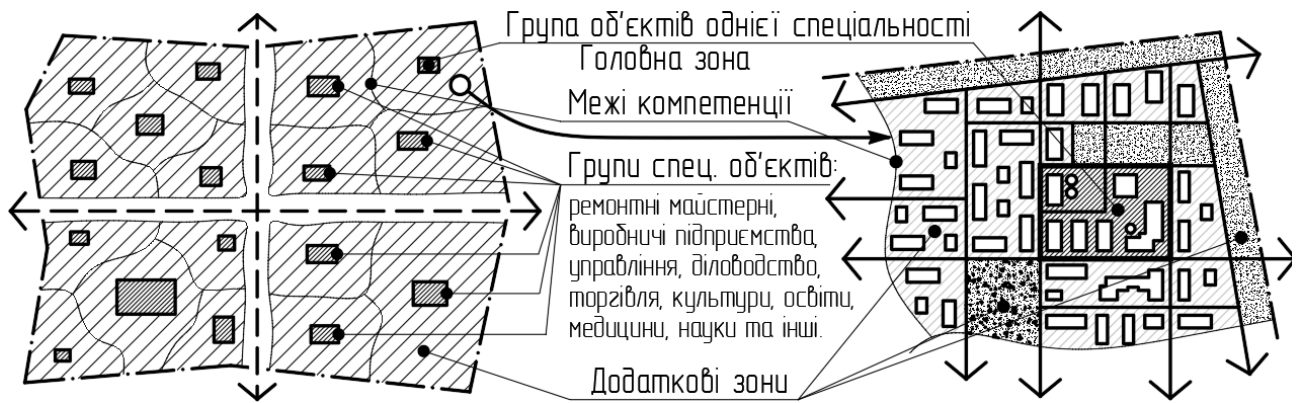

Рис. 4. Схема методу ФПОТ «спеціалізованого групування». (Рисунок автора)

4. Метод «інституційної локалізації» (подібність до визначення «міста в місті») ґрунтується на принципі «скупчення об'єктів однієї інституції» (Рис. 5). Цей метод створює ФПОТ, ставлячи в пріоритет організацію інституцій, які мають потребу в спеціалізованих локальних умовах. Відповідно, такий метод утворює закриту форму кооперації з індивідуальними системами в межах НП, які створюють особливі умови для забезпечення найефективнішої роботи та обслуговування конкретної інституції. Відрізняється від попереднього методу «спеціалізованого групування» тим, що інституція не повторюється в межах одного НП, а спеціалізованих груп може бути декілька. Ці методи можуть бути поєднаними і в планувальній структурі однієї інституції може бути декілька різних спеціалізованих груп мережа яких може поширюватися й на інші інституції.

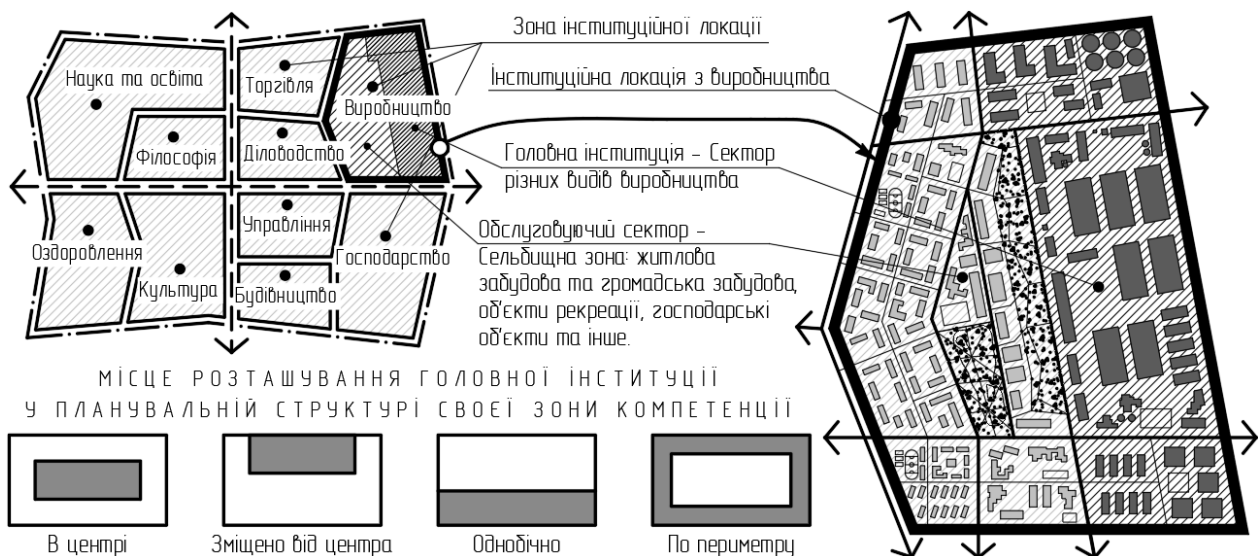

Рис. 5. Схема методу ФПОТ «інституційної локалізації». (Рисунок автора)

5. Метод «швидкої адаптації» до мінливих умов ґрунтується на принципі «гнучкого планування» (Рис.6). Цей метод створює функціонально-планувальну організацію територій таким чином, щоб можна було легко здійснювати реконструкцію територій під різні напрями основної діяльності НП. Такий метод сприяє створенню таких умов використання територій, в яких можна легко адаптуватися з різними функціями.

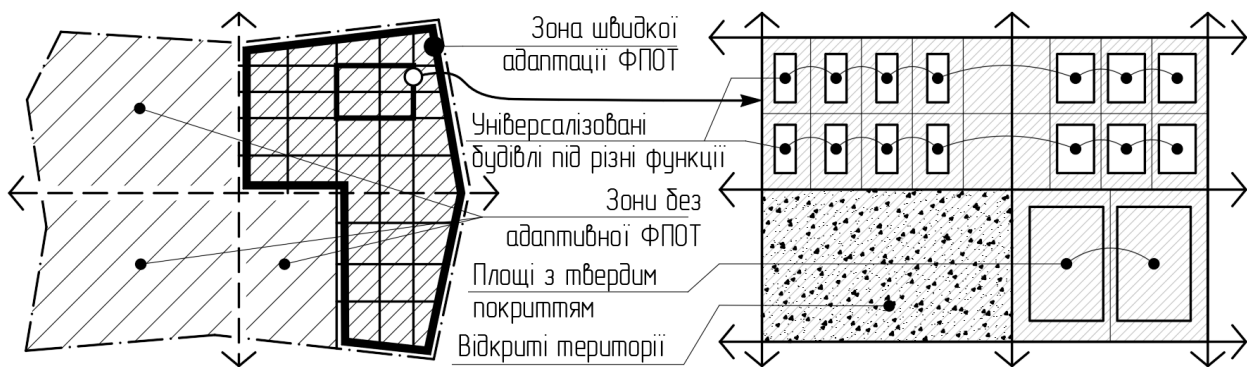

Рис. 6. Схема методу ФПОТ «швидкої адаптації». (Рисунок автора)

6. Метод «централізація» ґрунтується на принципі «скупчення головних адміністративно-обслуговуючих об'єктів (АОЗ) НП» (Рис.7). Цей метод створює ФПОТ навколо центру, який несе основну відповідальність за використання та обслуговування інших, територіально-просторових елементів НП. Для такого центру може виділятися частина території на яких можуть відбуватися часті процеси адаптації об'єктів під необхідні завдання осередку. Адаптивне збільшення центру може частково вирішуватися вертикальним розвитком (збільшуючи поверховість об'єктів) якщо це дозволяють умови, або ж відділяти та переміщувати активну діяльність на інші, доступні території.

В залежності від методів, можна використовувати: універсальну, спеціальну та комбіновану планувальну модель. Універсальній планувальній моделі (УПМ) характерне використання простих форм об'єктів та конфігурацій в плані (прямокутні, квадратні). Для спеціальної планувальної моделі (СПМ) характерні складні форми об'єктів та конфігурації в плані. Для комбінованої планувальної моделі (КПМ) відповідно характерне поєднання простих та складних форм об'єктів та конфігурації на плані. Кожна модель має свої переваги та недоліки. Основна перевага УПМ це адаптивність та легкість зміни функціонального використання для об'єктів які не вимагають специфічних умов (житло, значна кількість громадських та виробничих підприємств), проте, при такій моделі значно важче досягати комфортності та виробничої потужності для складних та специфічних об'єктів (складні заклади культури, заводи, житлові комплекси). Для СПМ навпаки, об'єкти створюються унікальними та спеціально сформованими під ту функцію для якої вона призначена і дуже складно

реконструюється під інші функціональні потреби. Відповідно перевага КПМ це наявність як спеціалізованих об'єктів які вирішують основні важливі питання та частково універсалізовані які можна буде реконструювати в перспективі під інші функції. Недолік КПМ – це висока складність повної переміни функцій як це характерно УПМ, відповідно її використання менш гнучке до змін. Такі планувальні моделі можуть використовуватися в різних методах, наглядніше вони продемонстровані в наступних схемах (Рис.7-10).

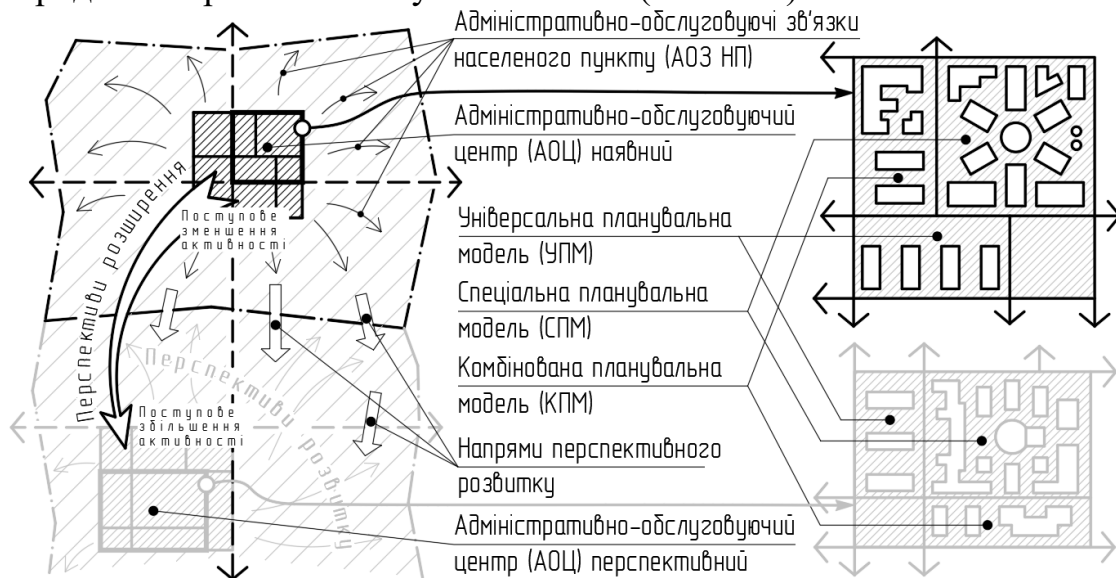

Рис. 7. Схема методу ФПОТ «централізації». (Рисунок автора)

7. Метод «децентралізація» ґрунтується на принципі «відокремленого розташування головних адміністративно-обслуговуючих об'єктів (АОО) НП» (Рис.8), і є протилежним аналогом попередньому методу «централізації» (Рис.7). Такий метод ФПОТ сприяє розосередженому розташуванню АОО в залежності від утворених умов НП. Відповідно, АОО можуть бути розподілені по всій території їхньої компетенції. У децентралізованій ФПОТ, АОО тісно пов'язані внутрішніми зв'язками з їхнім оточенням та розвивається, переважно, індивідуально відносно інших, зі своїми правилами та регулюваннями.

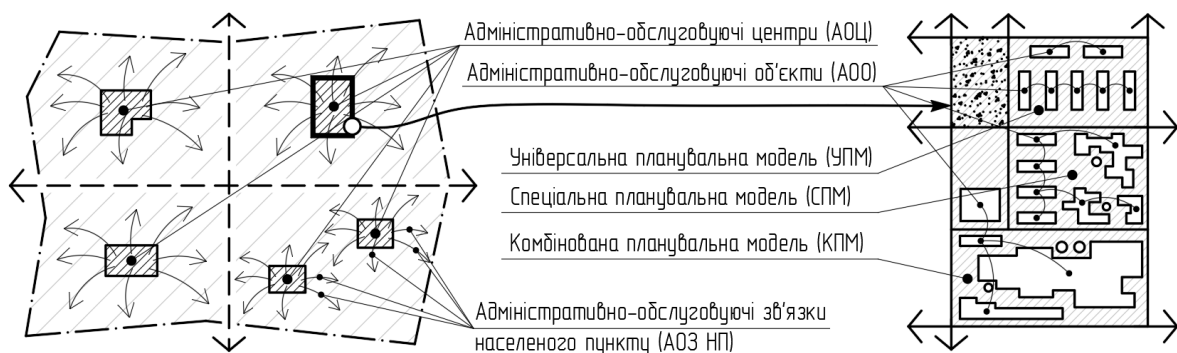

Рис. 8. Схема методу ФПОТ «децентралізації». (Рисунок автора)

Не виключається також ситуація комбінування методів «централізації» та «децентралізації» в одному НП. Такі методи можуть використовуватися у випадках коли утворюються централізовані групи об'єктів та додатково додаються децентралізовані. Такий метод допомагає вирішувати локальні потреби населення при цьому залишаючи основну компетенцію обслуговування НП за централізованою групою об'єктів (Рис.9).

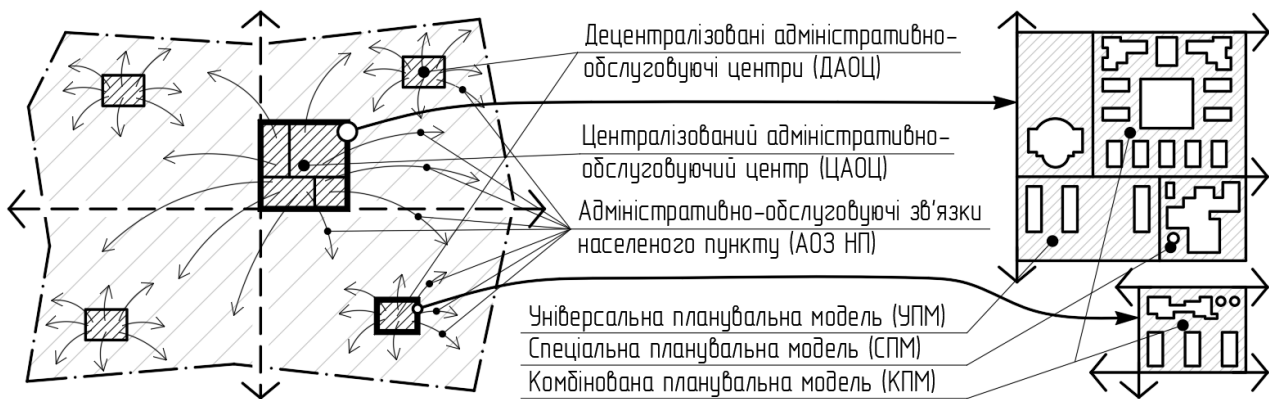

Рис. 9. Схема методу ФПОТ «комбінованої централізації та децентралізації».

(Рисунок автора)

8. Метод «трансформування» ґрунтується на принципі «мінливого функціонального призначення об'єктів та територій НП» (Рис. 10). Цей метод передбачає створення ФПОТ відповідно до внутрішніх або зовнішніх політичних завдань сформованих органами місцевого самоврядування (як внутрішні), чи вищими органами управління: громади, області, держави (як зовнішні). Політичні орієнтири розвитку НП, як правило, спираються на різні державні програми та стратегічні документи, що охоплюють соціальний, економічний, екологічний та інші напрями. Ці напрями, в певній мірі, відображаються в стратегіях розвитку НП, однак за рішеннями органів місцевого самоврядування може здійснюватися регулювання пріоритетів і стимулювання розвитку найбільш актуальних напрямів. У перспективі, після досягнення завдань у певній галузі, може виникати необхідність переходу до інших, що, у свою чергу, вимагає трансформації ФПОТ.

Цей метод орієнтований на пріоритетний розвиток об'єктів, що сприяють реалізації головної мети, поставленої органами державної влади перед НП. У разі зміни мети та завдань, може трансформуватися ФПОТ, що вимагає в першу чергу функціональної адаптивності галузевих об'єктів до мінливих завдань. Для таких потреб може використовуватися УПМ, яка є більш гнучкою до змін ФПОТ та забудова універсального типу з легкою адаптивністю під різне функціональне використання.

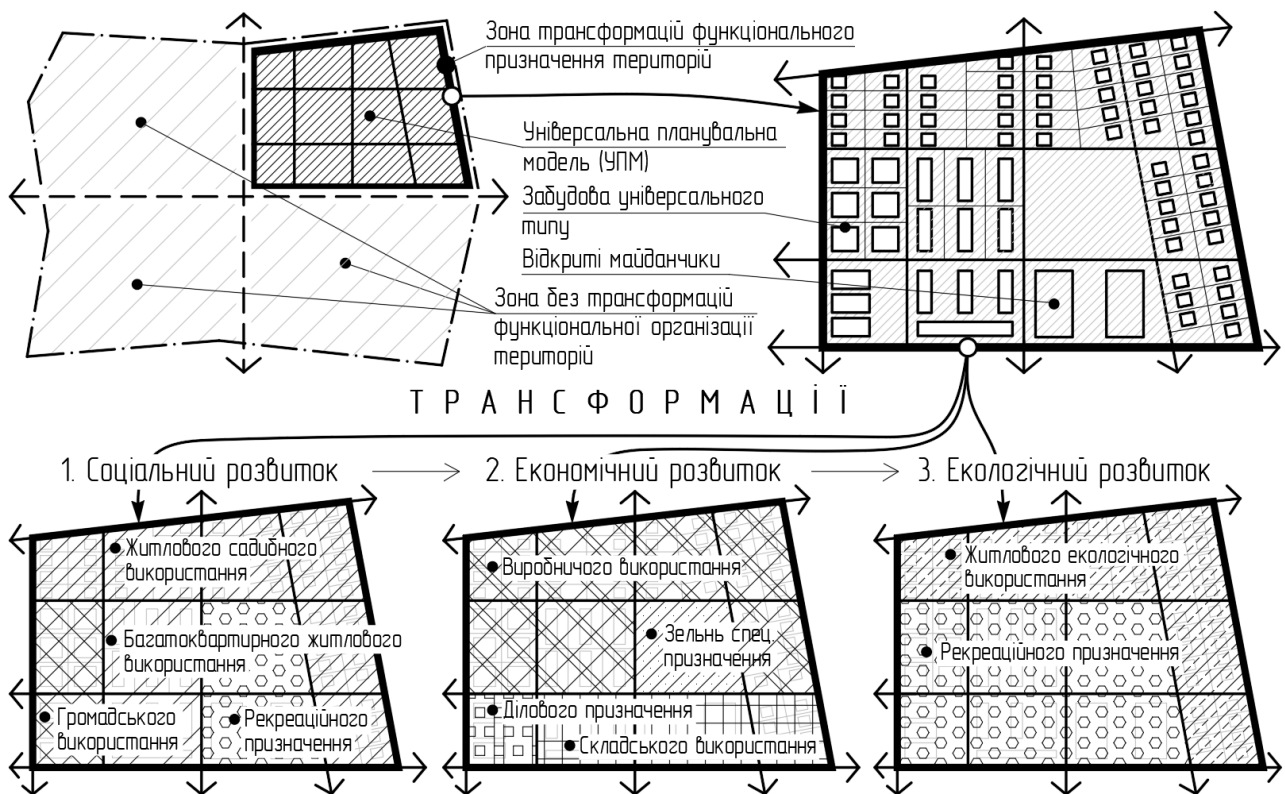

Рис. 10. Схема методу ФПОТ «трансформування». (Рисунок автора)

Вибір методу або підбір комплексу методів може залежати від ряду чинників, які визначають перспективні напрями розвитку НП. В історії можна зустріти випадки, коли визначали перспективу для населеного пункту як промисловий, економічний, курортно-лікувальний центр та інші, що, у свою чергу, впливало на його ФПОТ. Також, в залежності від демографічного чинника та типу НП, можуть визначатися відповідні галузі де потрібна певна чисельність та кваліфікованість працівників. Відповідно, на основі наявної кон'юнктури НП та бажаних перспективних напрямів розвитку можна сформувати методичні підходи ФПОТ.

В залежності від чисельності мешканців НП, методи можуть змінюватися і використовуватися ті, які більш притаманні для поставлених цілей ФПОТ. Серед наведених вище методів, доцільніше використовувати для МНП методи: формування зв'язків, спеціалізованого групування, інституційної локалізації, централізації та децентралізації. Для СНП доцільнішим є застосування таких методів: інтенсифікації територій, швидкої адаптації, централізації, трансформування. Наведений розподіл є орієнтовним та оснований на авторському баченні доцільнішого використання відповідних методів, проте вони також можуть знаходити місце в різних типах НП.

Висновки. Підводячи підсумок вищевикладеному матеріалу, можна звернути увагу, що ширший спектр методів ФПОТ може використовуватися для різних потреб та перспектив розвитку НП. Наведені методи можуть мати значно глибші структури, градації та класифікації залежно від умов їх використання. Наведені методи в подальшому можуть удосконалюватися (доповнюватися, деталізуватися) в ході досліджень. Отриманий результат допомагає розширити інструментарій ФПОТ НП, для легшого пошуку планувальних рішень у проєктуванні.

Список літератури

1. Кучеренко О. М., Ободянська О. І., Бабій І. М., Денисенко В. О. Функціонально-просторова взаємодія існуючих та нових частин структури міста. Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. Вінниця: ВНТУ, 2024. Вип. 1. С. 115 - 118. DOI <https://doi.org/10.31649/2311-1429-2024-1-115-118>
2. Плешкановська А.М. Функціонально-планувальна оптимізація використання міських територій: монографія. К.: Вид. Логос, 2005. 190 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/64624>
3. Русанова І.В. Сеньковська Я.Т. Сучасні тенденції функціонально-планувальної організації міських територій. // Досвід та перспективи розвитку міст України. Київ: Укр. держ. НДІ проєктув. міст "Діпромiсто" ім. Ю.М. Білокозя, 2014. Вип. 27. С. 116 - 125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dprmu_2014_27_13
4. Дмитренко А.Ю. Принципи функціонально-планувальної організації малих сільських поселень (на прикладі Північно-Східного регіону України). Автореф. на здоб. наук. ступ. к.т.н. Полтава: ПНТУ ім. Ю.Кондратюка, 2006. 24 с. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2006/06daysru.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1
5. Кузьменко Т. Ю. Принципи та прийоми функціонально-планувальної організації приміських сільських поселень // Містобудування та територіальне планування. Київ: КНУБА, 2015. Вип. 58. С. 237 - 243. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MTP_2015_58_33
6. Кузьменко Т.Ю. Приміські сільські поселення – шляхи вдосконалення функціонально-планувальної організації. Полтава: ПНТУ ім. Ю.Кондратюка, 2017. С. 252-253. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/5160/1/ilovepdf_com-252-253%20Кузьменко%20Т.%20Ю..pdf
7. Муха Т.О. Функціонально-планувальна організація агрорекреаційних екопоселень (на прикладі Полтавської області). Автореф. дисертації на здоб.

наук. ступ. канд. арх. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. URL: https://radaarch.kname.edu.ua/images/sampled/Mukha/aref_mukha_3.pdf

8. Олійник Ю.Г., Ніколюк Л.Р., Загреба В.П. Функціонально-просторове розпланування населених пунктів об'єднаних територіальних громад. Вінниця: ВНТУ, 2019. [Електронний ресурс] URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/27638/7519.pdf?sequence=3>

9. Палеха Ю.М. Типізація населених пунктів за особливостями внутрішньої функціонально-планувальної диференціації території. // Досвід та перспективи розвитку міст України. Київ: Укр. держ. НДІ проектув. міст "Діпромісто" ім. Ю. М. Білоконя, 2014. Вип. 27. С. 39-51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dprmu_2014_27_6

10. Медвідь М.М. Планувальні рішення при розробці генеральних планів: кваліфікаційна робота. Львів, 2023. 62 с. URL: <http://repository.lnau.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/1046>

11. ДБН Б.2.2-12:2019 "Планування та забудова територій". Державні будівельні норми. Київ: Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. 185с. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3260441209981634046?doc_type=2

References

1. Kucherenko, O.M., Obodianska, O.I., Babii, I.M., Denysenko, V.O. (2024). Funktsionalno-prostorova vzaiemodiia isnuichykh ta novykh chastyn struktury mista. [Functional and spatial interaction of existing and new parts of the city structure]. Suchasni tekhnolohii, materialy i konstruksii v budivnytstvi. (№1). P-p. 115 - 118. <https://doi.org/10.31649/2311-1429-2024-1-115-118> (in Ukraine).

2. Pleshkanovska, A.M. (2005). Funktsionalno-planuvalna optymizatsiia vykorystannia miskykh terytorii. [Functional and planning optimization of the use of urban areas]: monohrafiia. Kyiv: (Lohos). 190 p. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/64624> (in Ukraine).

3. Rusanova, I.V., Senkovska, Ya.T. (2014). Suchasni tendentsii funktsionalno-planuvalnoi orhanizatsii miskykh terytorii. [Modern trends in the functional and planning organization of urban areas] // Dosvid ta perspektyvy rozvytku mist Ukrainy. (№ 27). P-p. 116-125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dprmu_2014_27_13 (in Ukraine).

4. Dmytrenko, A.Iu. (2006). Pryntsypy funktsionalno-planuvalnoi orhanizatsii malykh silskykh poselen (na prykladi Pivnichno-Skhidnoho rehionu Ukrainy). [Principles of functional planning organization of small rural settlements (using the example of the North-Eastern region of Ukraine)] Avtoref. na zdob. nauk. stup. k.t.n. Poltava: PNTU im. Yu.Kondratiuka. p. 23. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuvgov.ua/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2006/06daysru.zip&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1
(in Ukraine).

5. Kuzmenko, T.Yu. (2015). Pryntsypy ta pryiony funktsionalno-planuvalnoi orhanizatsii prymyskykh silskykh poselen. [Principles and techniques of functional planning organization of suburban rural settlements]. // Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. Kyiv: KNUCA, (№ 58) P-p. 237 - 243. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MTP_2015_58_33 (in Ukraine).

6. Kuzmenko, T.Iu. (2017). Prymiski silski poselennia – shliakhy vdoskonalennia funktsionalno-planuvalnoi orhanizatsii. [Suburban rural settlements – ways to improve functional and planning organization]. Poltava: PNTU im. Yu.Kondratiuka. P-p. 252-253. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/5160/1/ilovepdf_com-252-253%20Kuzmenko%20T.%20Iu..pdf (in Ukraine).

7. Mukha, T.O. (2019). Funktsionalno-planuvalna orhanizatsiia ahrorekreatsiinykh ekoposelen (na prykladi Poltavskoi oblasti). [Functional planning organization of agro-recreational eco-villages (using the example of Poltava region)]. Avtoref. dysertatsii na zdob. nauk. stup. kand. arkh. Kharkiv: O.M. Beketov NUUEK, p. 26. URL: https://radaarch.kname.edu.ua/images/sampledData/Mukha/aref_mukha_3.pdf (in Ukraine).

8. Oliinyk, Yu.H., Nikoliuk, L.R., Zahreba, V.P. (2019). Funktsionalno-prostorove rozplanuvannia naselenykh punktiv obiednanykh terytorialnykh hromad. [Functional and spatial planning of settlements of united territorial communities]. Vinnytsia: VNTU. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/27638/7519.pdf?sequence=3> (in Ukraine).

9. Palekha, Yu.M. (2014). Typizatsiia naselenykh punktiv za osoblyvostiamy vnutrishnoi funktsionalno-planuvalnoi dyferentsiatsii terytorii. [Типізація населених пунктів за особливостями внутрішньої функціонально-планувальної диференціації території]. Dosvid ta perspektyvy rozvytku mist Ukrainy. (№ 27). P-p. 39-51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dprmu_2014_27_6 (in Ukraine).

10. Medvid, M.M. (2023). Planuvalni rishennia pry rozrobttsi heneralnykh planiv (Planning decisions when developing master plans): kvalifikatsiina robota. Lviv. 62 p. URL: <http://repository.lnau.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/1046> (in Ukraine).

11. DBN B.2.2-12:2019. Planuvannia ta zabudova terytorii. [Planning and development of territories]. Derzhavni budivelni normy. Kyiv: 185 p. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3260441209981634046?doc_type=2 (in Ukraine).

Abstract

Anatolii Lepeshko, PhD student, Department of Urban Planning, Kyiv National University of Construction and Architecture.

Methods of functional planning organization of settlement areas

The article presents eight methods of functional planning organization of territories for different types of settlements (hereinafter referred to as methods), which expand the options for solutions when designing urban, village and rural settlements. Given the differences in the functional planning organization of different types of settlements, it is worth noting certain features that are better adapted to different population sizes and the corresponding settlement in which they live.

Each method has a brief description that highlights the basic concepts of grouping objects that are planned to be located in settlements. Different groups have their own characteristics and require appropriate conditions for mutual organization regarding location and relationships. Methods may have their own advantages and disadvantages, which in combination can help minimize disadvantages with their successful selection and application. The article presents analytical results of the organization of territories for settlements, helping to structure some of the author's methods and list their main capabilities.

In general, the above list of methods contributes to the expansion of approaches to the organization of territories, which can be used in combination and complement existing ones. The main attention is paid to such methods as: intensification of territories, formation of connections, specialized grouping, institutional localization, rapid adaptation, centralization, decentralization and their combination, as well as transformation. Such methods are oriented towards the functional-planning organization of territories for different types of settlements, but may have their own certain characteristics. The article also briefly presents three types of planning models: universal, special and combined, which play an important role in a significant number of methods.

Keywords: methods; functional planning organization; organization of territories; settlement; rural settlement; urban settlement; village; town; city; planning model.